

Uniwersytet Warszawski
Wydział Prawa i Administracji
Katedra Prawa Ubezpieczeń
mgr Marta Ostrowska

**“Principle of Proportionality and (Re-)insurance Captives in the EU and Polish
Regulation”
Streszczenie**

Przedmiotem rozprawy jest problematyka stosowania zasady proporcjonalności w unijnej i polskiej regulacji działalności ubezpieczeniowej. Zasadniczym celem rozprawy jest zweryfikowanie efektywności stosowania zasady na przykładzie wewnętrznych zakładów ubezpieczeń i reasekuracji (tzw. keptywów). Zgodnie z hipotezą postawioną na wstępie, zasada proporcjonalności umożliwia stosowanie przepisu prawa w taki sposób by nie był on nadmiernie uciążliwy dla zakładu ubezpieczeń, jednocześnie zapewniając, aby cele przepisu zostały prawidłowo osiągnięte. W celu weryfikacji tej hipotezy, główne rozważania w niniejszej rozprawie zostały zaprezentowane w 4 rozdziałach.

Po przedstawieniu koncepcji rozprawy w rozdziale 1., rozdział 2. analizuje zasadę proporcjonalności jako ogólną zasadę prawa Unii Europejskiej. Przedstawiona została ewolucja zasady proporcjonalności, jej natura, funkcje oraz rola jaką odgrywa w systemie prawa UE. Analizując proces oceny wpływu regulacji wykazano również w jaki sposób zasada znajduje swoje odzwierciedlenie w praktyce. Uwagi poczynione w tym rozdziale pozwoliły na dokonanie rozróżnienia pomiędzy proporcjonalnością stosowaną przez Trybunał Sprawiedliwości UE a proporcjonalnością stosowaną przez prawodawcę unijnego w procesie legislacyjnym.

W rozdziale 3. uwaga została skierowana na szczególną postać zasady proporcjonalności stosowaną w unijnej i polskiej regulacji działalności ubezpieczeniowej. Szczegółowej analizie poddane zostały wybrane przepisy dyrektywy 2009/138/EC (Wypłacalność II) oraz transponującej ją ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (UDUiR). Analizę przepisów uzupełnia ocena stosowania proporcjonalności w praktyce przez organy nadzoru ubezpieczeniowego, w tym KNF. Pozwoliło to na zauważenie, że zasada proporcjonalności obecna w regulacjach działalności ubezpieczeniowej nie jest tą samą zasadą, która omówiona została w rozdziale drugim. W

konsekwencji, autorka wprowadza pojęcie “proporcjonalności ubezpieczeniowej” i wyjaśnia relację pomiędzy proporcjonalnością stosowaną w procesie legislacyjnym UE a proporcjonalnością ubezpieczeniową.

W celu zbadania zasadności i efektywności proporcjonalności ubezpieczeniowej na przykładzie keptywu, rozdział 4. wprowadza zagadnienie “wewnętrznego zakładu ubezpieczeń”. Szczegółowej analizie poddano pojęcie i funkcjonowanie wewnętrznych zakładów ubezpieczeń oraz zbadano, w jaki sposób różnią się one od tradycyjnych zakładów ubezpieczeń. Analiza ta wykazała, że z powodu znaczących różnic między keptywami a tradycyjnymi zakładami ubezpieczeń nie powinny one podlegać tej samej regulacji. Wniosek ten dał asumpt dla badań nad optymalną regulacją działalności keptywów. W tym celu analizie poddane zostały dostępne środki legislacyjne, w tym proporcjonalność ubezpieczeniowa.

Analiza środków legislacyjnych wykazała, że proporcjonalności ubezpieczeniowa, choć nie jest optymalnym rozwiązaniem z punktu widzenia interesów keptywów, to jest środkiem spełniającym wymogi zasady proporcjonalności. Na tej podstawie, w rozdziale 5. autorka weryfikuje efektywność zastosowania proporcjonalności ubezpieczeniowej wobec keptywów zarówno na gruncie dyrektywy Wypłacalność II, jak i UDUiR. Weryfikacja następuje w procesie 4 etapowego testu.

Całość wyводу doprowadziła do wniosków zaprezentowanych w zakończeniu rozprawy. Po pierwsze, hipoteza została pozytywnie zweryfikowana tylko częściowo. Trudności związane ze stosowaniem zasady w praktyce powodują, że zarówno organy nadzoru, jak i zakłady ubezpieczeń nie stosują zasady w pełnym zakresie. Po drugie, choć zastosowanie proporcjonalności ubezpieczeniowej umożliwia w teorii zmniejszenie obciążeń regulacyjnych wobec keptywów, ostateczna ocena efektywności uzależniona jest od sposobu implementacji zasady do porządków krajowych oraz jej praktycznego zastosowania przez organy nadzoru.